

RAPORT
Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ

SZKOŁY PODSTAWOWAJ NR 46

W WARSZAWIE

BADANY OBSZAR

KSZTAŁTOWANE SĄ POSTAWY
I RESPEKTOWANE NORMY SPOŁECZNE

RAPORT PRZYGOTOWAŁY:

KATARZYNA GĘBICKA

DOROTA MACIEJEWSKA - LITWINIUK

WIESŁAWA MYSZEWSKA

ELŻBIETA SKARŻYŃSKA – GROMEK

AGNIESZKA SUJATA

AGNIESZKA PISKORZ

WARSZAWA, 2017/18

Wymaganie 4:

Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne

Szkoła lub placówka realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne – w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań – które są dostosowane do potrzeb uczniów i środowiska. Ocenia się ich skuteczność, a w razie potrzeb – modyfikuje. Działania szkoły lub placówki zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Zasady zachowania i wzajemnych relacji w szkole lub placówce są ustalone i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły oraz rodziców.

Cele ewaluacyjne:

- pozyskiwanie informacji dotyczących bezpieczeństwa uczniów w szkole,
- doskonalenie sposobu rozpoznawania potrzeb uczniów i środowiska,
- doskonalenie sposobu umiejętności analizowania prowadzonych działań wychowawczych i profilaktycznych.

Pytania kluczowe

1. Czy szkoła posiada dokumenty wewnątrzszkolne regulujące system zachowań i norm społecznych?
2. W jaki sposób diagnozuje się potrzeby uczniów i środowiska?
 - a) Czy wnioski z diagnozy są uwzględniane w działaniach wychowawczo – profilaktycznych?
3. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
 - a) Jaka jest skala poczucia braku bezpieczeństwa wśród uczniów?
 - b) Jakich zachowań dotyczy identyfikowane przez uczniów zagrożenie?
 - c) Z jakich źródeł pochodzą zagrożenia?
4. Czy uczniowie znają swoje prawa i obowiązki oraz regulaminy obowiązujące w szkole?
5. W jaki sposób komunikowane jest uczniom, jakich zachowań się od nich oczekuje?
6. Jaka jest rola Samorządu Uczniowskiego odnośnie kształtowania postaw i respektowania norm społecznych uczniów?
 - a) Jak często są wdrażane w życie inicjatywy samorządu ?
 - b) Jak działalność samorządu przekłada się na aktywność uczniowską ?
7. Jak często działania wychowawcze są poddawane analizie i jaki jest udział w tym zakresie rodziców?

Metody i narzędzia badawcze:

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

1. Analiza dokumentów
2. Ankieta dla uczniów - Czy znasz swoje prawa i obowiązki?
Ankieta dla rodziców - Czy znacie Państwo postawy i normy społeczne obowiązujące w szkole swojego dziecka?
Ankieta dla nauczycieli - Postawy i normy w Twojej szkole

Zespół ewaluacji opracował koncepcję ewaluacji wraz z narzędziami badawczymi oraz zebrał i zanalizował dane.

Na podstawie analizy dokumentów szkolnych, sprawozdań nauczycieli, pedagoga i psychologa oraz obserwacji ustalono, iż:

- w szkole dba się o zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków poprzez coroczny oraz bieżący przegląd stanu (zewnętrznego i wewnętrznego) budynku, urządzeń i sprzętu w szkole oraz wokół szkoły, na boisku, placu zabaw.
- szkoła jest wyposażona w systematycznie kontrolowany sprzęt przeciwpożarowy, oznakowane drogi ewakuacyjne, instrukcję bezpieczeństwa pożarowego. Przynajmniej dwa razy w roku szkolnym przeprowadza się próbną ewakuację. Na lekcjach wychowawczych omawia się zasady ewakuacji i sposób oznakowania szkoły.
- w celu podniesienia bezpieczeństwa dzieci w szkole i poza terenem szkoły we współpracy z RR, oznakowano przejście dla pieszych oraz próg spowalniający przed przejściem do świetlicy i wjazdem na parking szkolny. Zainstalowano również monitoring, który obejmuje wnętrze budynku szkolnego oraz teren wokół szkoły (część boiska, tereny przyszkolne).
- szkoła posiada dokumenty zawierające zasady bezpieczeństwa i określające pożądane normy społeczne. Wśród nich są – Statut Szkoły, Szkolny Program Wychowawczy, Plan Wychowawczy na rok szkolny 2017/18, Szkolny Program Profilaktyki, Procedury Zgłaszania Skarg, Regulamin Wycieczek/wyjść Szkolnych, Procedury komunikowania się z rodzicami i opiekunami, Zarządzenia Wewnątrzszkolne, Procedury postępowania w sytuacjach trudnych, Regulamin Biblioteki, Regulamin Świetlicy, Regulamin Boisk Szkolnych, Regulamin Placu Zabaw, regulaminy poszczególnych pracowni/sal lekcyjnych (pracowni technicznej, komputerowej, pracowni chemicznej, salki gimnastycznej), regulaminy zajęć (np. plastyka, zajęcia techniczne). Z przyjętymi zasadami uczniowie i ich rodzice są zapoznawani na początku roku szkolnego. Ogólne zasady są modyfikowane w zależności od rodzaju wyjścia/wycieczki, a także na bieżąco przypominane uczestnikom – uczniom oraz ich rodzicom.
- wychowawcy opracowują plany wychowawcze klas oraz tematykę godzin wychowawczych zgodne z Programem Wychowawczym Szkoły. Przy opracowaniu planów wzięto pod uwagę specyfikę zespołu klasowego, potrzeby, zainteresowania i realizację programów szkolnych i zewnętrznych oraz pomysły i sugestie uczniów i rodziców. Plany wychowawcze klas i tematyka godzin wychowawczych są przedstawiane do akceptacji rodzicom na początku roku szkolnego.
- w klasach I-VII i gimnazjalnych na lekcjach i godzinach wychowawczych podejmowano tematykę bezpieczeństwa w szkole i poza szkołą, zagrożeń związanych z cyberprzemocą, rozwijano umiejętność tolerancji, empatii. Wychowawcy i nauczyciele organizowali lekcje okolicznościowe oraz uroczystości klasowe lub szkolne oraz wycieczki. Celem tych działań było m.in. poznawanie zasad i rozumienie ich znaczenia dla funkcjonowania w społeczności szkolnej. Część uczniów angażuje się, zwłaszcza zachęceni, zmotywowani przez nauczycieli, w pożądane działania na rzecz szkoły, np. poprzez pracę w samorządzie uczniowskim, udział w organizowanych w szkole uroczystościach, imprezach, pracach na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego oraz akcjach charytatywnych, działalności wolontariatu.

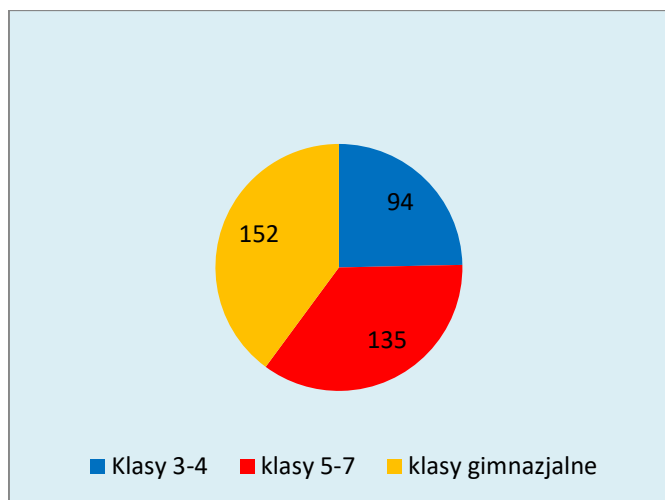
- szkoła podejmuje różnego rodzaju działania ogólnowychowawcze mające na celu minimalizowanie skutków zaburzeń zachowania oraz realizuje różne formy pomocy w środowisku szkolnym dla uczniów i rodziców poprzez: stałą opiekę psychologiczną na terenie szkoły i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla uczniów. Organizuje działania profilaktyczne: spotkania ze Strażą Miejską, Policją, WOPR, Stowarzyszeniem Latawiec, Stowarzyszeniem Epsilon, ZDM „Rowerowy Maj”, działania interwencyjne: Wydziału ds. Nieletnich i Patologii Policji, Patrolu Szkolnego; prowadzi porady i konsultacje z rodzicami oraz organizuje spotkania edukacyjne, kieruje i udziela informacji odnośnie form pomocy dostępnych w PZP, PPP8, PPP7, OPTA, „Poza Iluzją”, w Poradni Leczenia Zaburzeń Odżywiania - Stowarzyszenie „Zobacz...Jestem”, w Ośrodku Terapii przy OPS ulica Bartłomieja 3, ul. Kłobucka 14; przedstawia oferty pomocy specjalistycznej dla uczniów, **wspiera działania wychowawcze i opiekuńcze** prowadzone przez wychowawców klas oraz pomaga w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb uczniów, analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych i indywidualnych potrzeb uczniów w zespołach wychowawczych, prowadzi monitoring wychowawczy oraz nadzór realizacji obowiązku szkolnego - stały kontakt z rodzicami, informując ich o nieobecnościach dziecka; **zapewnia poczucie bezpieczeństwa wszystkim uczniom**.

Badania ankietowe, wśród wszystkich grup respondentów, zostały przeprowadzone w kwietniu 2018 roku. Badania polegały na przeprowadzeniu ankiety on line wśród odbiorców ewaluacji: uczniów, rodziców, nauczycieli. Badaniami objęto: 381 uczniów, 94 rodziców, 46 nauczycieli. Do zebrania danych posłużyły kwestionariusze ankietowe on live, które zostały wypełnione przez uczniów na zajęciach informatycznych pod opieką informatyków : p. M. Kołtuniak i p. J. Duczmala Pozostałe grupy badanych otrzymały linki do kwestionariusza drogą mailową – dziennik-Librus przesłane przez p. R. Basińskiego. Ponadto, rodzice zostali powiadomieni o wypełnieniu ankiety przez nauczycieli na zebraniach lub przez uczniów. Ankieta dla rodziców również widniała na stronie szkoły (p. D.Grała).

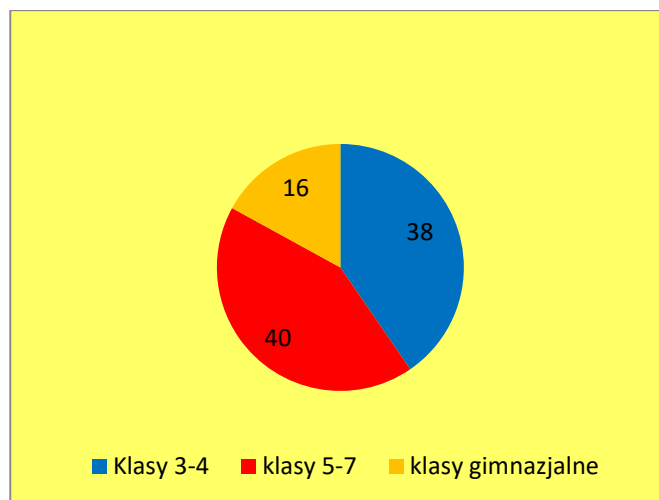
Wykorzystane w procesie badawczym ankiety zawierały pytania: otwarte, zamknięte i półotwarte. Wzory ankiet zamieszczone zostały w załączniku. Zgromadzony materiał empiryczny został wykorzystany w analizie niniejszego raportu.

Wszyscy ankietowani przed rozpoczęciem badań byli informowani o celach badań, sposobie wykorzystania ich wyników oraz całkowitej anonimowości uzyskanych informacji. Podstawowym ograniczeniem, jakie napotkał zespół ewaluacji przeprowadzający badanie, był stosunkowo niewielki udział rodziców i nauczycieli w wypełnieniu ankiety oraz brak odpowiedzi na poszczególne pytania.

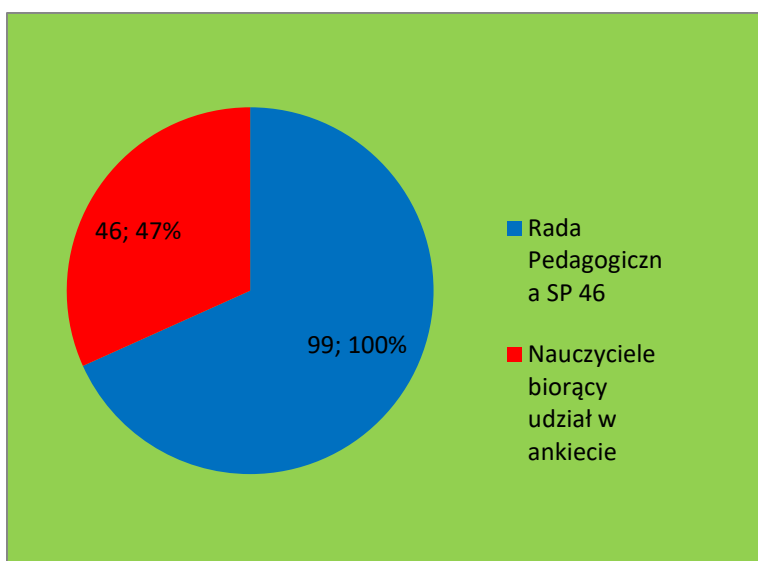
ANALIZA PORÓWNAWCZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Uczniowie biorący udział w ankiecie

Rodzice biorący udział w ankiecie - 94 osoby

Nauczyciele biorący udział w ankiecie - 46 osoby

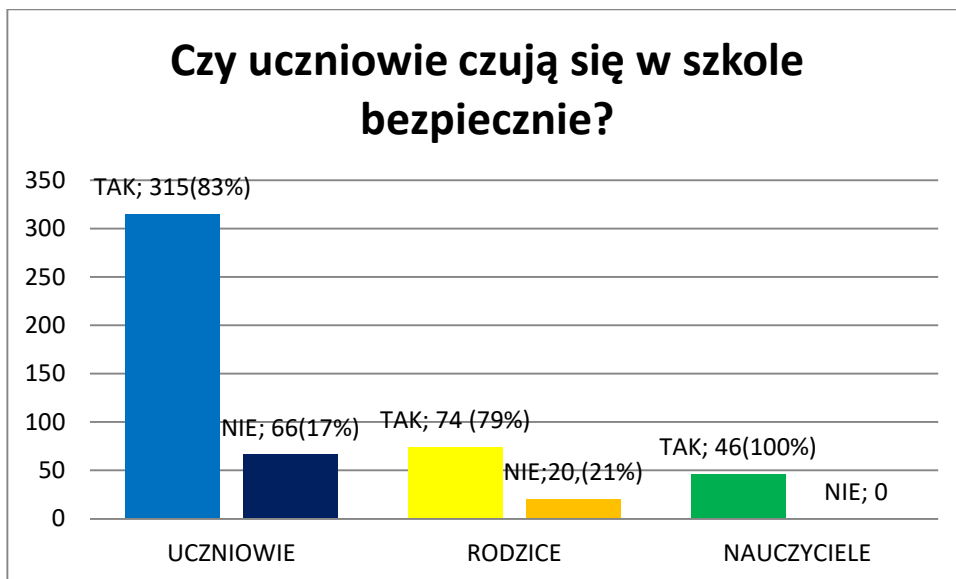
BIORĄCYCH UDZIAŁ W ANKIECIE :

UCZNIOWIE 379

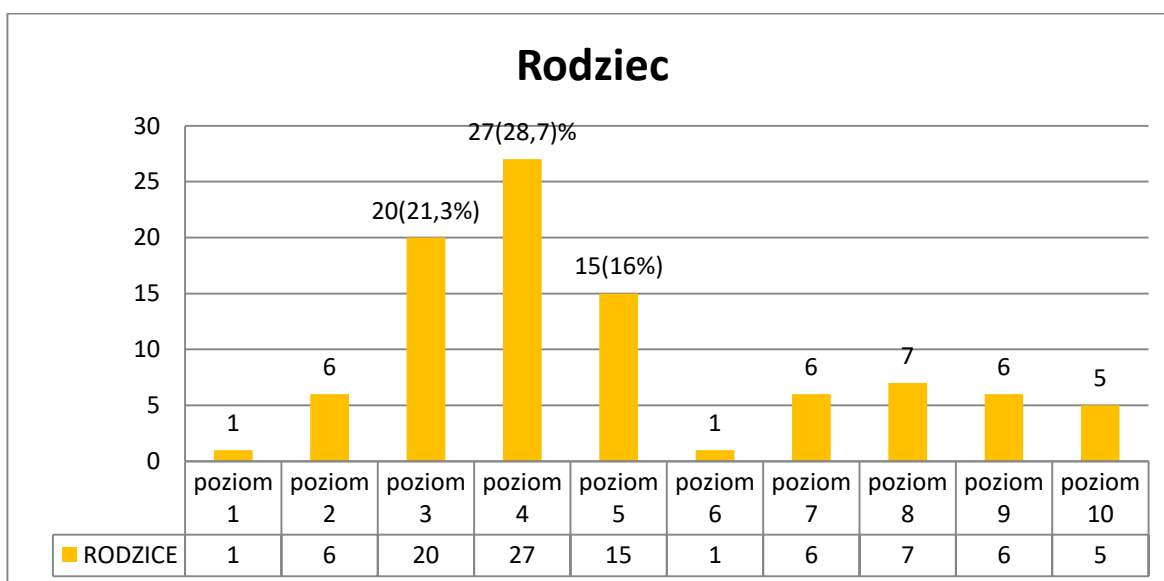
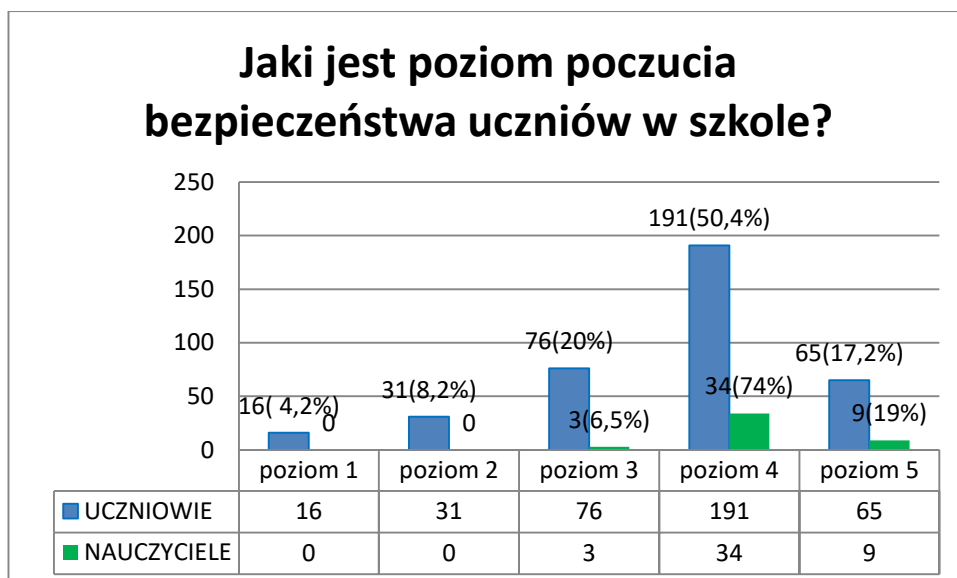
RODZICE 94

NAUCZYCIELE 99/46

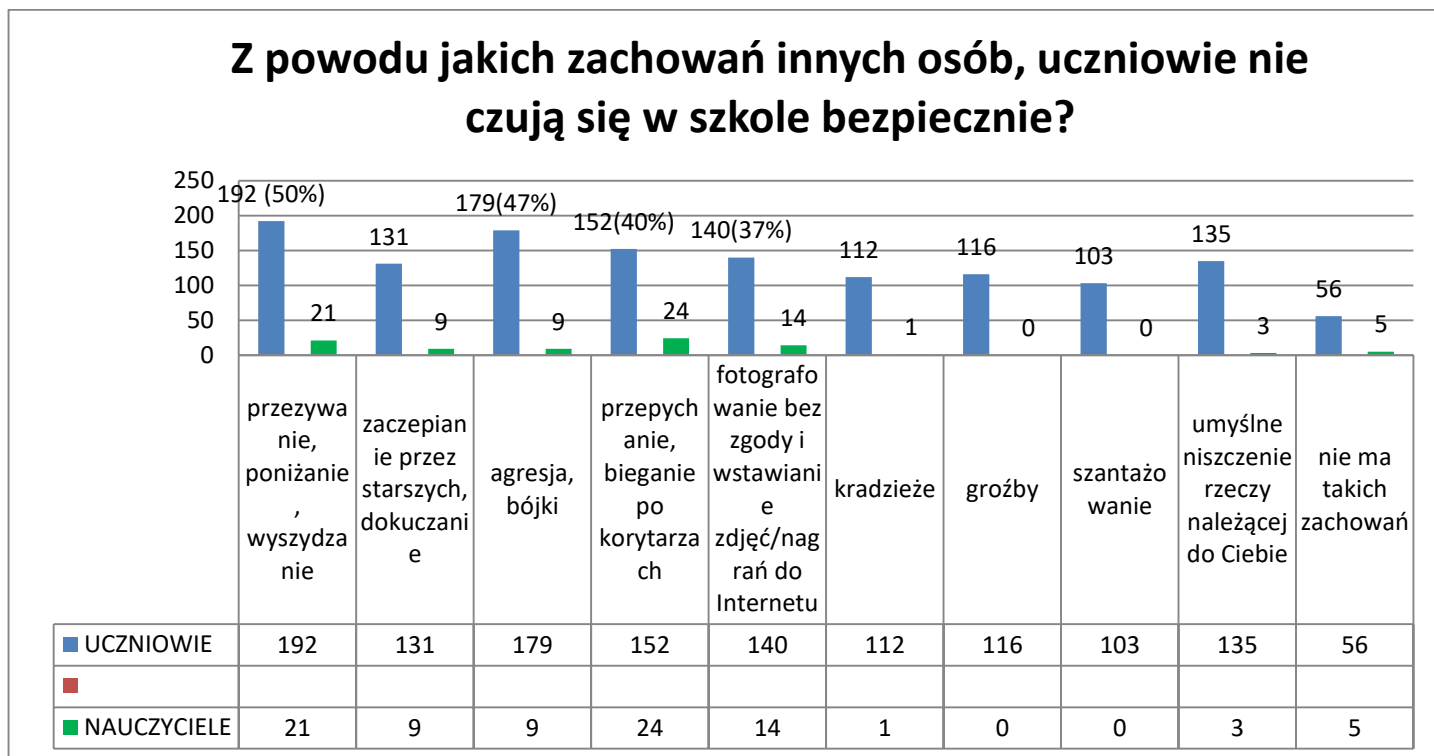
1. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie? (U,R,N)

2. Jaki jest poziom poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole?

3. Z powodu jakich zachowań innych osób uczniowie nie czują się w szkole bezpiecznie? (U,N)

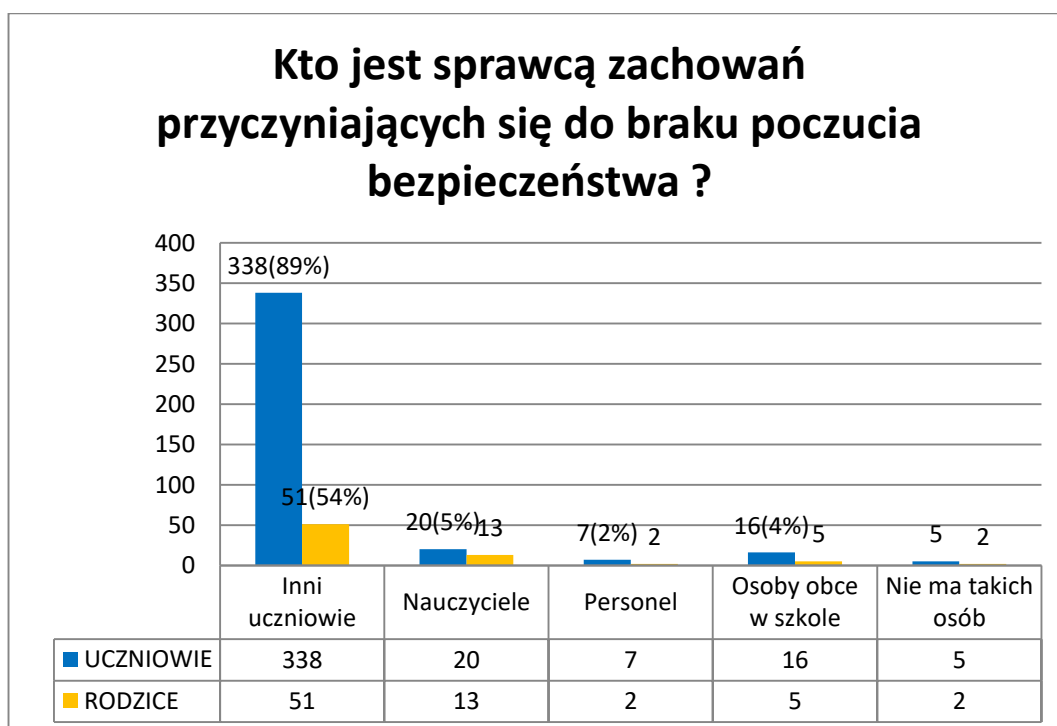

Aby nie sugerować pewnych zachowań, rodzice zostali poproszeni o wymienienie negatywnych sytuacji, które przyczyniają się do tego, że ich dziecko nie czuje się bezpiecznie na terenie szkoły.

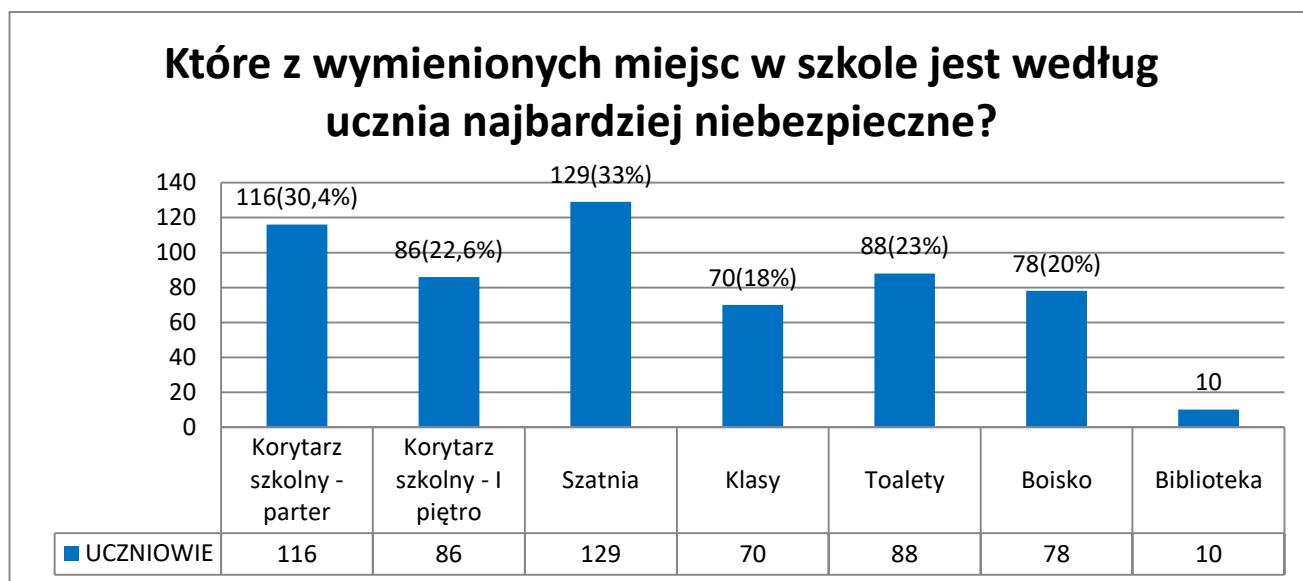
Rodzice wymienili:

- dokuczanie, obrażanie, agresja słowna, bicie, popychanie, klótnie, niestosowne zachowania starszych kolegów, duży hałas w szkole, nagrywanie telefonem, presja nauczyciela, bieganie po korytarzach, zaczepki kolegów, naśmiewanie się, kradzież rowerów, rzucanie przedmiotami przez uczniów.

4. Kto jest sprawcą wymienionych w punkcie 3 zachowań? (U,R,)

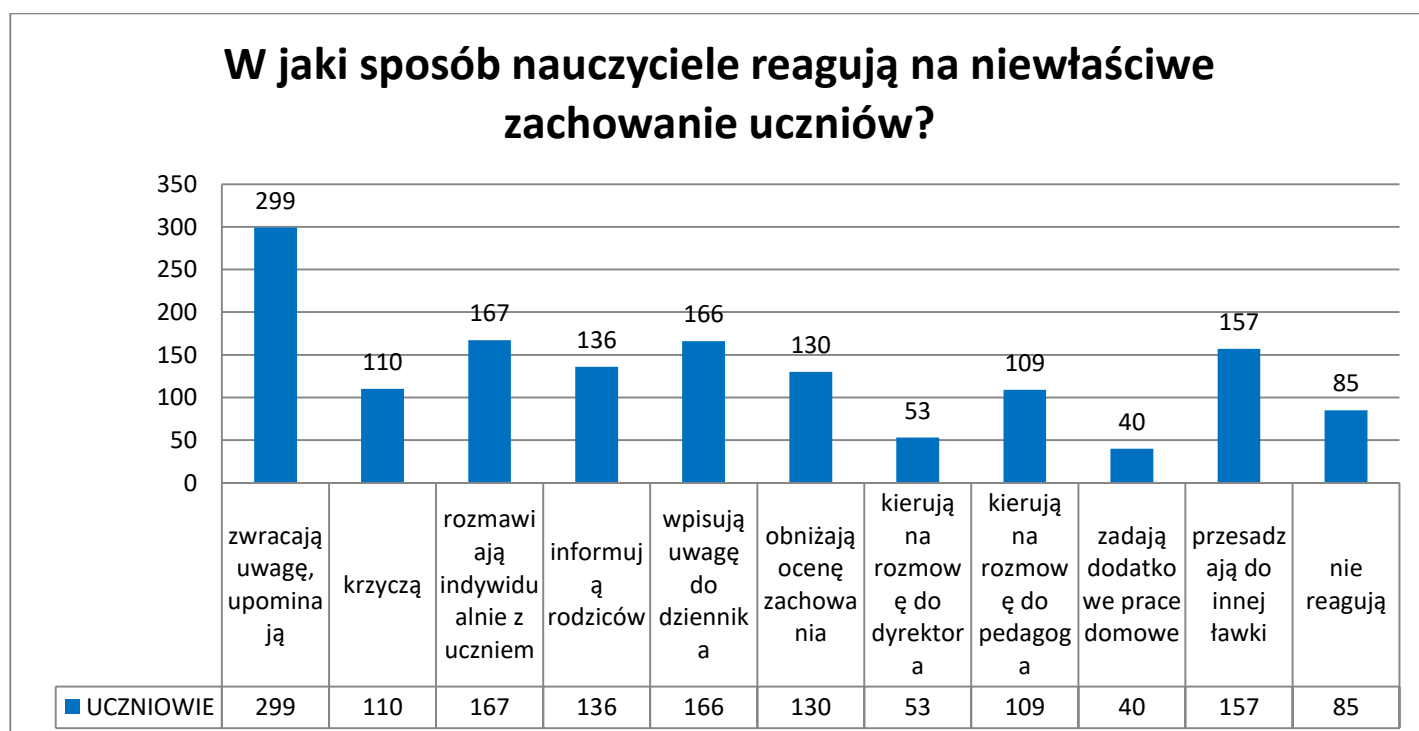
4. Które z wymienionych miejsc w szkole jest według Ciebie najbardziej niebezpieczne? (U)

– Uczniowie wymienili również:

schody, przebiegające przy sali gimnastycznej, sala gimnastyczna, korytarz przy pokoju nauczycielskim, podwórko, sala 56, przed szkołą, II piętro mój dom.

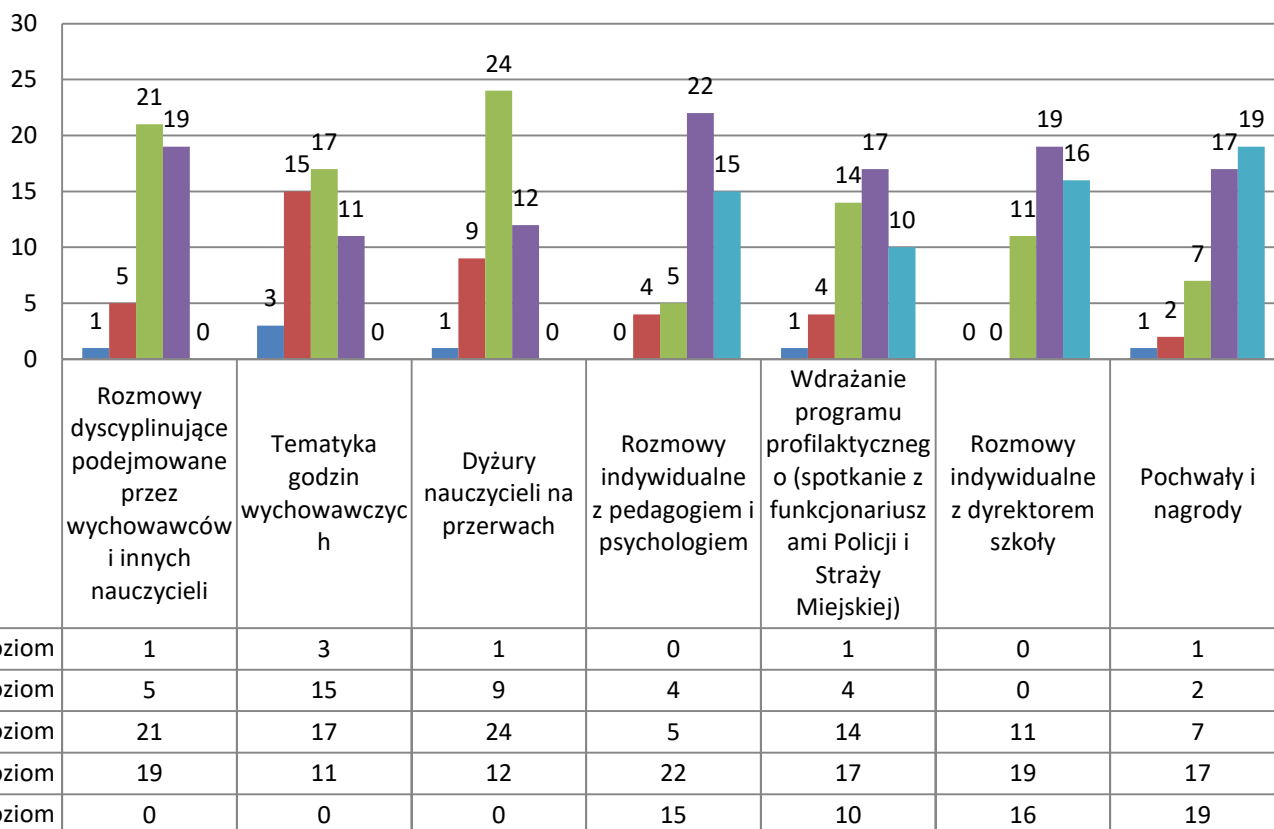
6. (U) W jaki sposób nauczyciele reagują na niewłaściwe zachowanie uczniów?

5. (R) Rodzice zapytani o najbardziej skuteczne sposoby reagowania nauczycieli na niewłaściwe zachowanie uczniów odpowiedzieli:

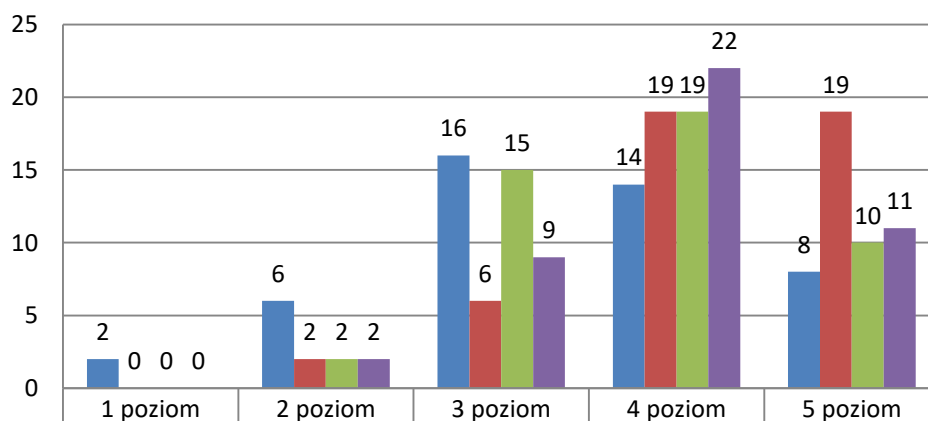
rozmowa z uczniem, rozmowa z Dyrektorem, rozmowa z rodzicami, wezwanie Policji, praca społeczna na rzecz szkoły, wpis w Librusie, współpraca z pedagogiem (obecność podczas rozmowy wyjaśniającej), wsparcie psychologa, warsztaty np. na temat tolerancji, przeniesienie do innej klasy, stosowanie konsekwencji wobec uczniów, którzy zawinili.

Które działania szkoły najskuteczniej sprzyjają przestrzeganiu norm społecznych w szkole?

Pytanie 8. (N) Jakie działania pomagają w diagnozowaniu zachowań uczniów i jaka jest ich skuteczność w skali od 1 do 5?

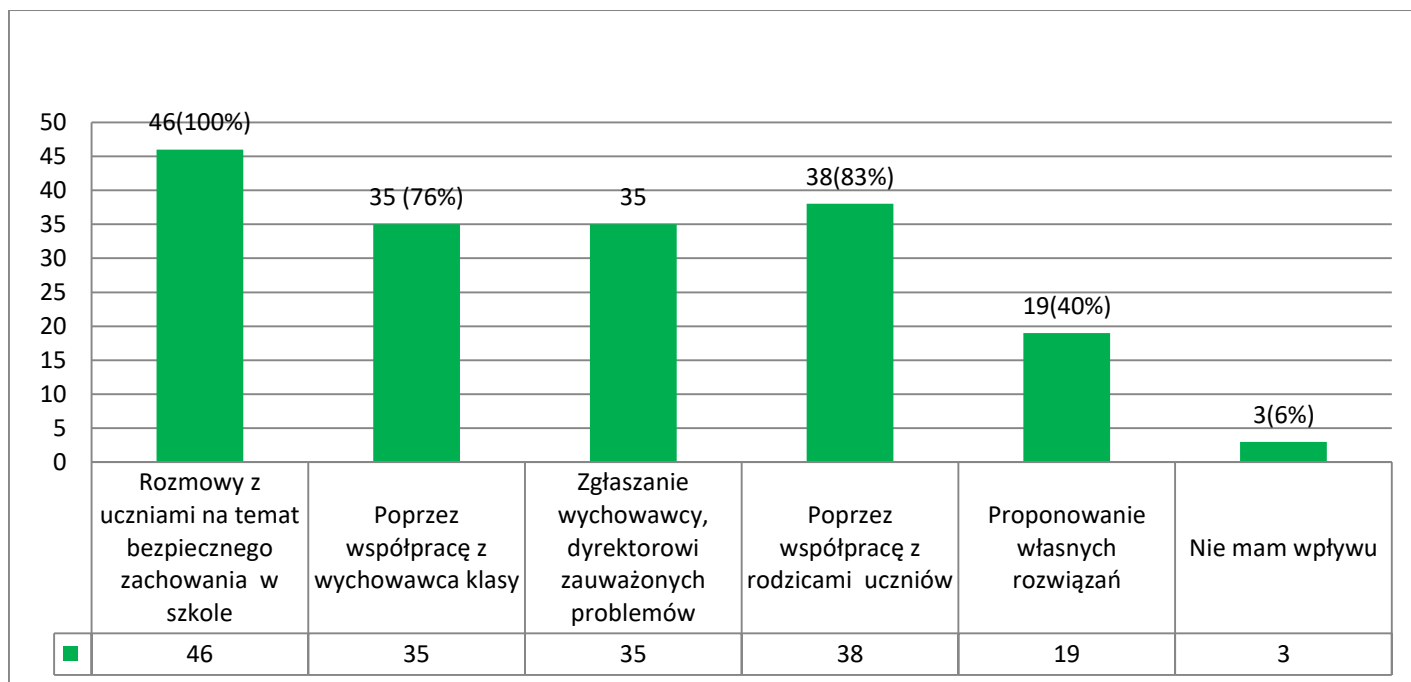
Jakie działania pomagają w diagnozowaniu zachowań uczniów i jaka jest ich skuteczność w skali 1-5

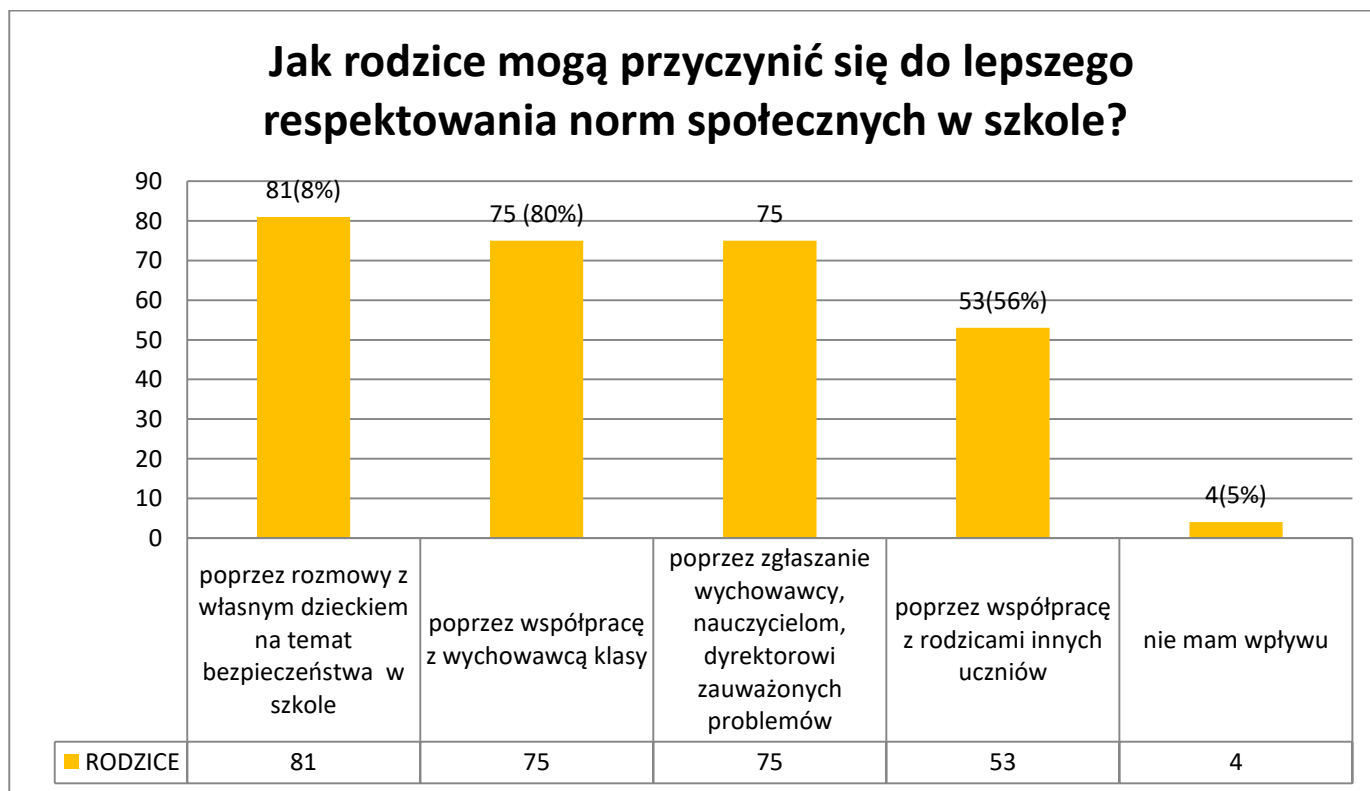
Spotkania zespołów wychowawczych	2	6	16	14	8
Wymiana doświadczeń i wniosków z obserwacji uczniów	0	2	6	19	19
Rozmowy z rodzicami	0	2	15	19	10
Konsultacje z pedagogiem i psychologiem	0	2	9	22	11

Pytanie 10. (N)

Jak nauczyciele mogą przyczynić się do lepszego respektowania norm społecznych w szkole?

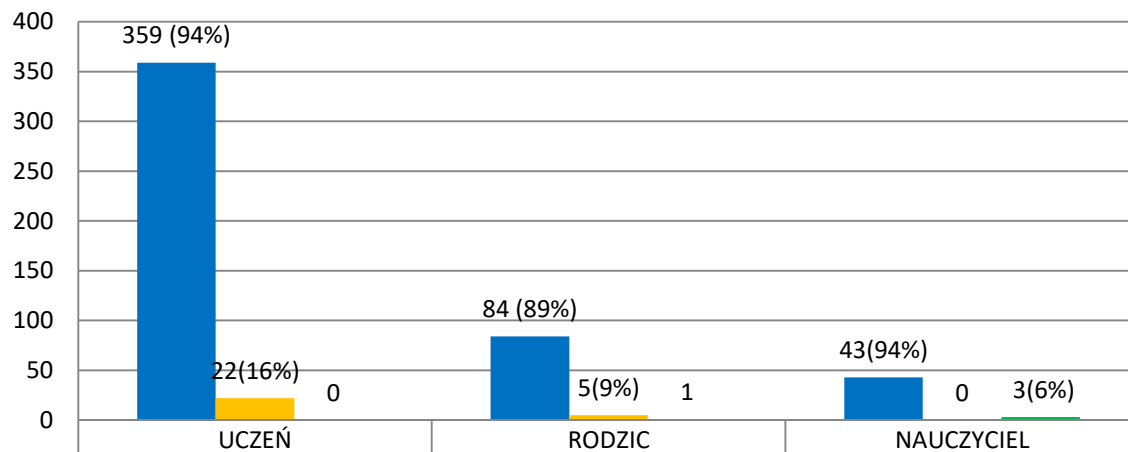

Pytanie 8. (R) Jak rodzice mogą przyczynić się do lepszego respektowania norm społecznych w szkole?

Pytania 14, 6, 4. (U,R,N) Czy wiemy jakich zasad zachowania powinno przestrzegać dziecko w szkole?

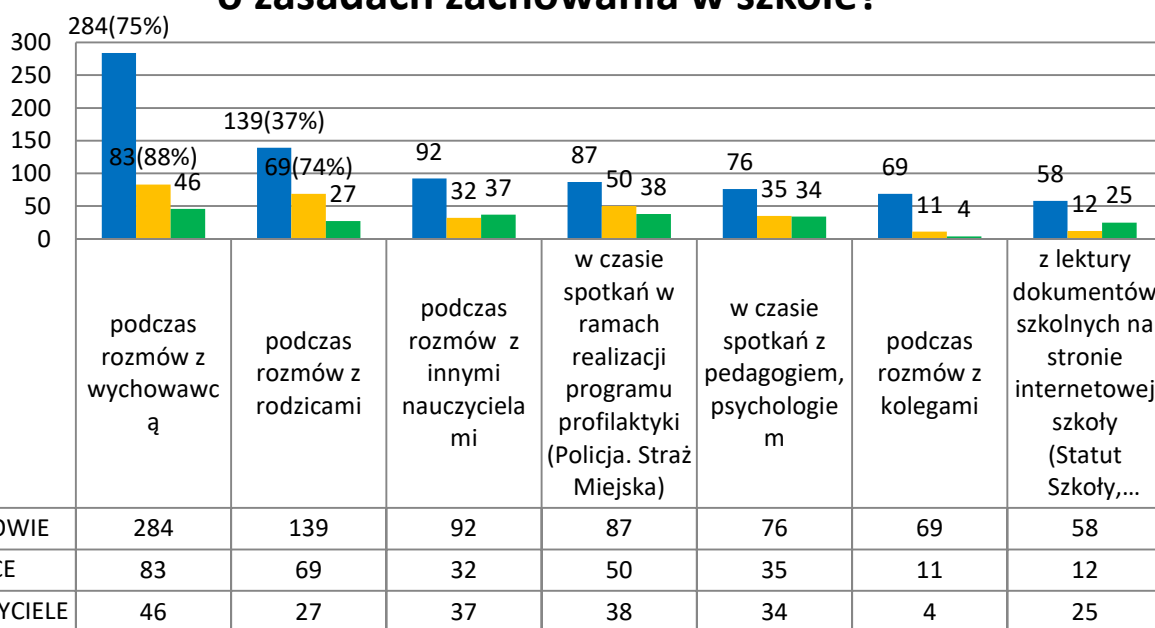
Czy wiemy jakich zasad zachowania powinno przestrzegać dziecko w szkole?

■ TAK	359	84	43
■ NIE	22	5	0
■ TRUDNO POWIEDZIEĆ	0	1	3

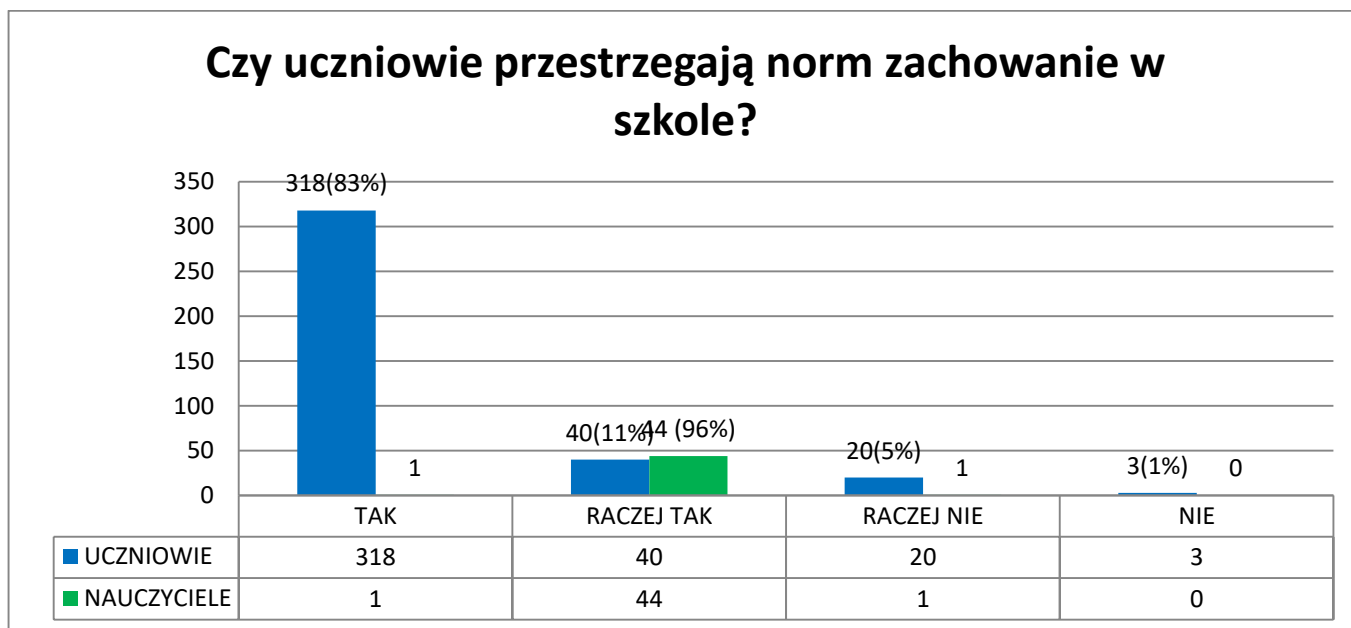
Pytania 15, 7, 5. (U,R,N) W jaki sposób uczniowie zostali poinformowani o zasadach zachowania w szkole? (Można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

W jaki sposób uczniowie zostali poinformowani o zasadach zachowania w szkole?

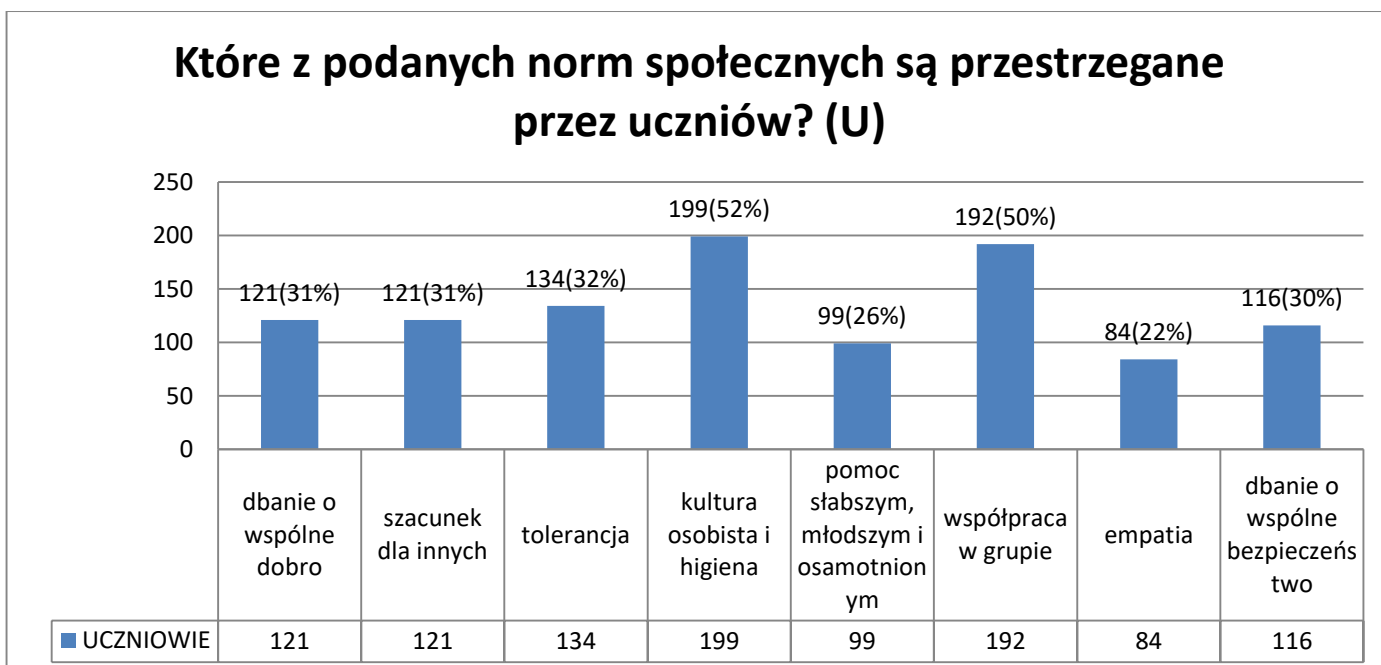

■ UCZNIOWIE	284	139	92	87	76	69	58
■ RODZICE	83	69	32	50	35	11	12
■ NAUCZYCIELE	46	27	37	38	34	4	25

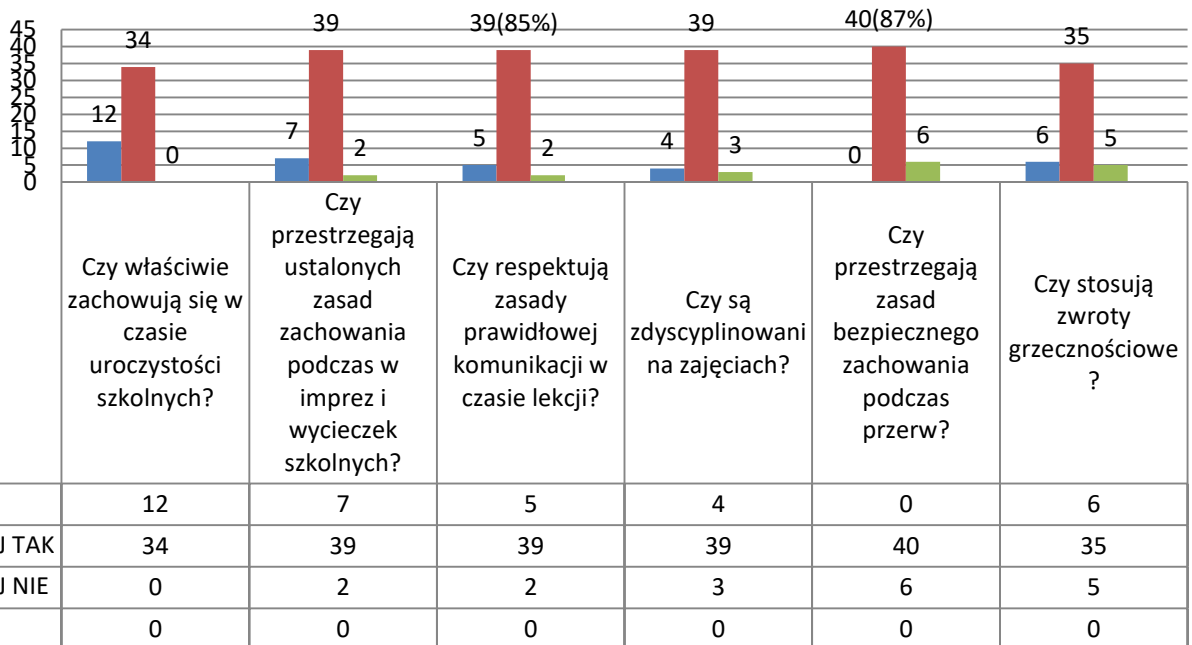
Pytania 16, 6. (U,N) Czy uczniowie przestrzegają zachowania w szkole?

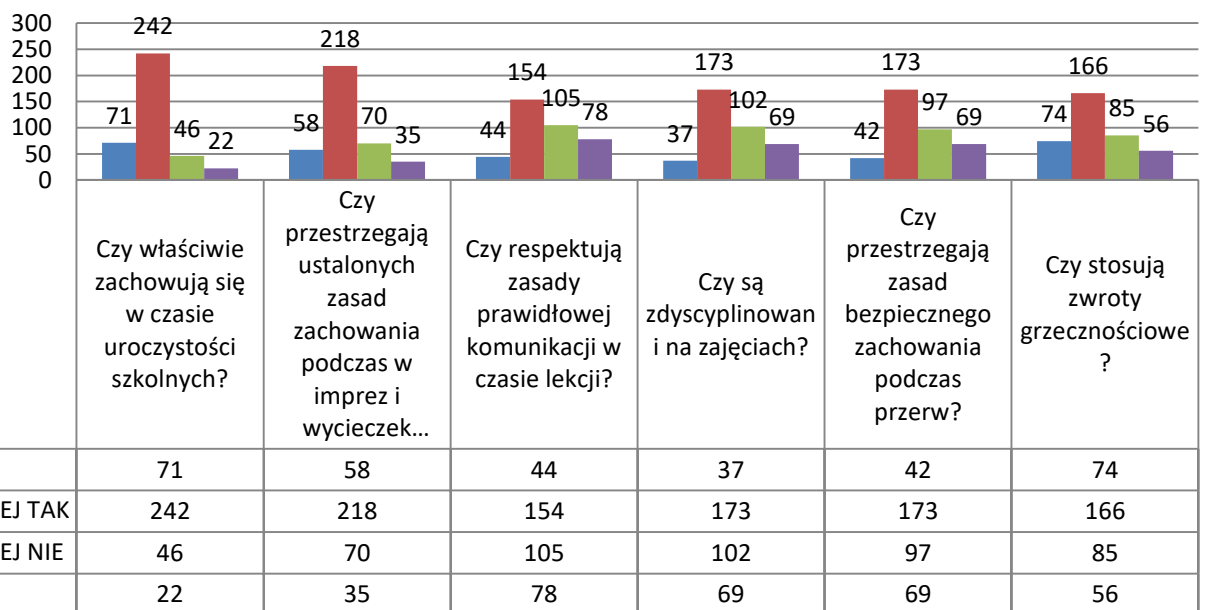
Pytanie 20. (U) Które z podanych norm społecznych są przestrzegane przez uczniów?

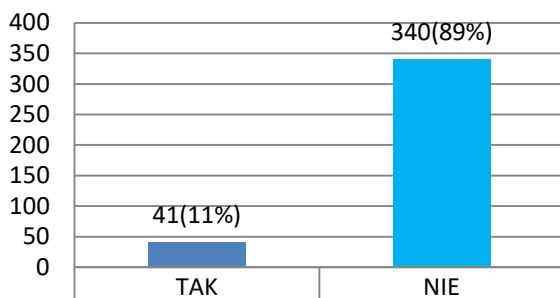
Czy uczniowie przestrzegają norm zachowania podczas różnych sytuacji? (N)

Czy uczniowie przestrzegają norm zachowania podczas różnych sytuacji? (U)

Czy zdarzyło Ci się zażywać niedozwolone środki?

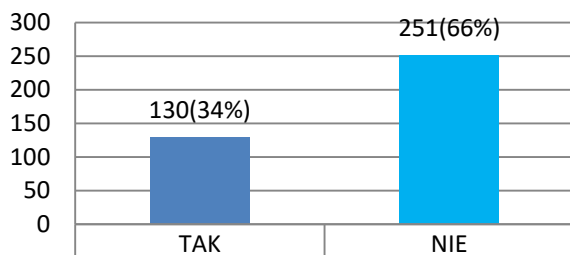
■ Czy zdarzyło Ci się zażywać niedozwolone środki?

TAK	NIE
41	340

JEŚLI TAK, TO JAKIE TO BYŁY ŚRODKI - alkohol, wódka, papierosy, narkotyki, kofeina,

JEŚLI TAK, TO W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH - po szkole z kolegami, na zielonej szkole, na przerwie, w gronie najbliższych znajomych, w szatni, w łazience w czasie przerwy, na imprezach,

Czy zauważyłeś stosowanie używek w szkole przez innych uczniów?

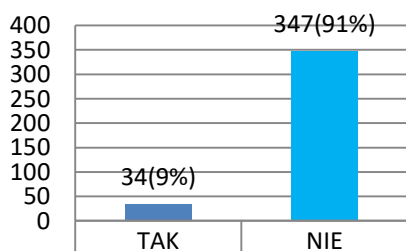
■ Czy zauważyłeś stosowanie używek w szkole przez innych uczniów?

TAK	NIE
130	251

JEŚLI TAK, TO W JAKICH MIEJSCACH –

w toalecie (21), przed szkołą (14), w szatni (11), na boisku szkolnym (9), w szatni szkolnej wf-u (3), poza szkołą (3).

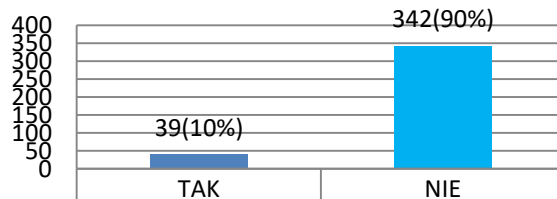
Czy apróbujesz takie zachowanie?

■ Czy apróbujesz takie zachowanie?

TAK	NIE
34	347

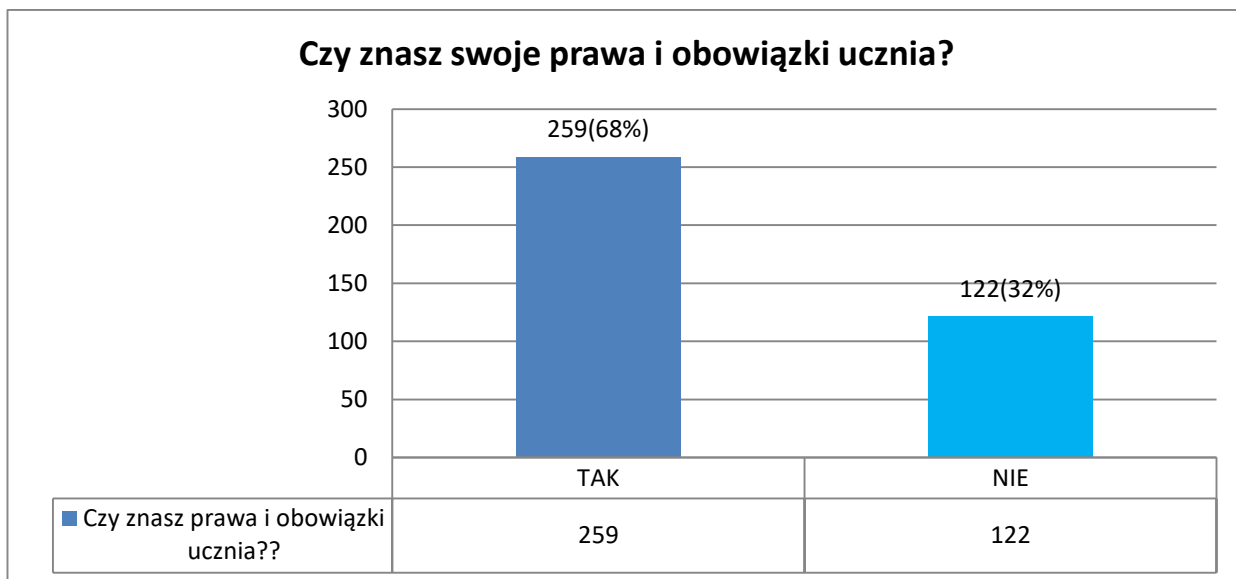
Czy byłeś namawiany w szkole do stosowania używek?

■ Czy byłeś namawiany w szkole do stosowania używek?

TAK	NIE
39	342

Pytanie 11. Czy znasz prawa i obowiązki ucznia?

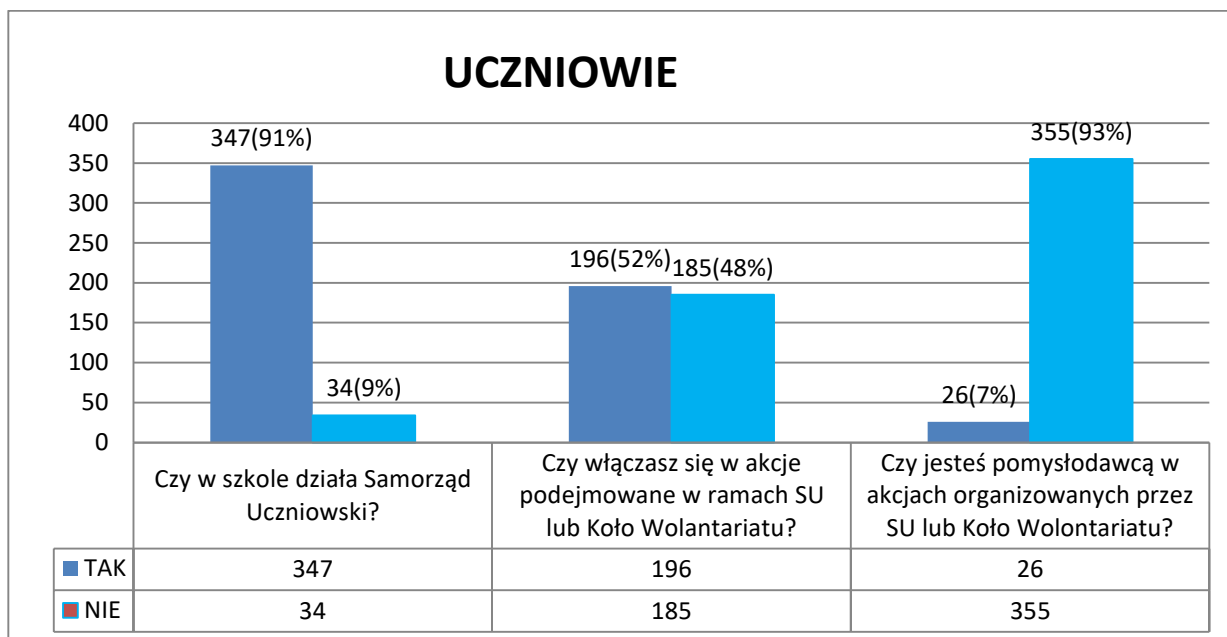
Pytanie 12. Jeśli tak: wymień swoje prawa (minimum 3)

- mam prawo do nauki, poczucia bezpieczeństwa i do indywidualnej oceny, - móc podejść do nauczyciela i się o coś zapytać (9), - mam prawo zgłaszać się na lekcjach, mam prawo zgłaszać nauczycielom złe zachowania w klasie, mam prawo poprawiać sprawdziany, - do kilku dozwolonych nieprzygotowań(18), - prawo do zgłaszania się na lekcji (3), - do korzystania z biblioteki szkolnej, - mam prawo do równego traktowania przez nauczycieli, - do odpoczynku w czasie przerwy (9), - do pomocy lekarskiej, - do poczucia bezpieczeństwa (14), - do wyrażania własnego zdania (8), - do pisania dwóch sprawdzianów w ciągu tygodnia, - do ciszy na lekcjach (4), - do informacji o ocenach, - prawo do pomocy, - do nietykalności, - do niedokuczania mi przez innych, - do kolegowania się z innymi, - do swojego tempa pisania, - do zabawy na przerwach, - do ciszy w szkole, - do pójścia do toalety, jeśli potrzebuję, - prawo odmowy złego zachowania, - mam prawo do tego, żeby nikt mnie do niczego nie zmuszał, - do wysłuchania mnie przez nauczyciela, - do brania udziału w dodatkowych zajęciach (np. chór) i w konkursach, - do korzystania z pomocy dydaktycznych, - do czasu wolnego - do szczęśliwej szkoły,

Pytanie 13. Jeżeli tak: wymień swoje obowiązki (minimum 3)

- odrabiać pracę domową (27), - nie spóźniać się na lekcje (23), - wykonywać polecenia nauczycieli (17), - mieć dzienniczek (11), - uczyć się (12), - nie biegać (9), - szanować innych (7), - odpowiadać grzecznie nauczycielom (2), - nadrabiać zadania po nieobecności, - uważać na lekcjach (5), - gdy jestem dyżurną muszę dbać o czystą tablicę, - zapisywać prace domowe (3), - zmieniać obuwie (5), - być cicho na lekcjach (9), - szanować rzeczy szkolne (2), - być koleżeńskim, - pomagać w razie potrzeby (2), - zachować higienę osobistą, - przestrzegać zasad panujących w szkole, - dbać o mowę ojczystą (2), - mówić „Dzień dobry” (4), - kulturalnie zwracać się do pracowników (3), - nie wiem.

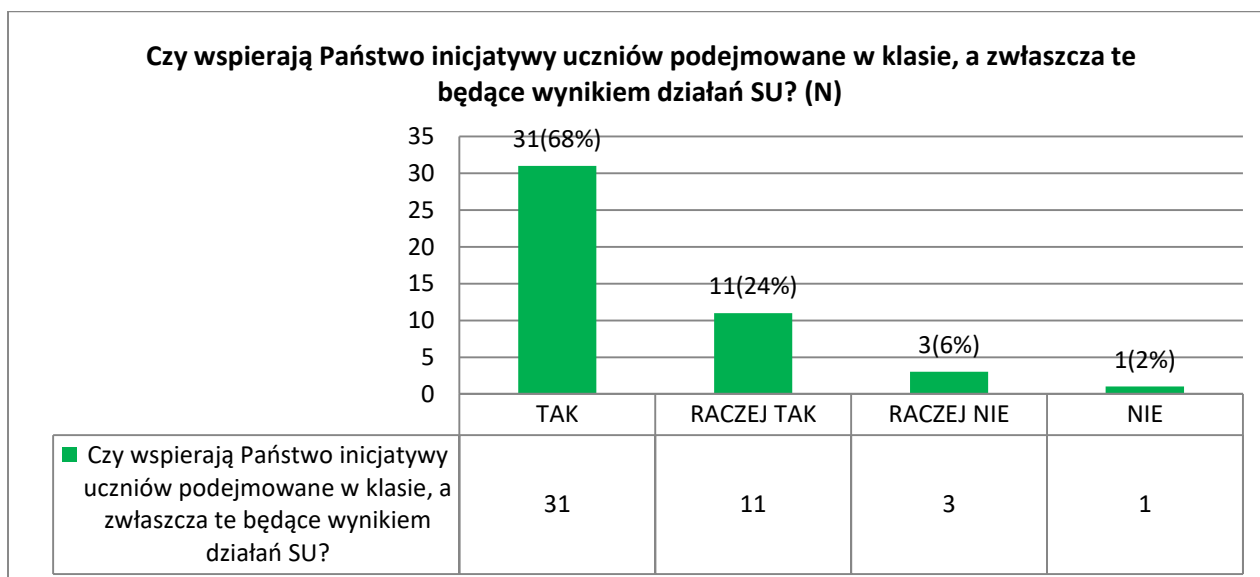
Pytania 7,8,9

Pytanie 10. Jeśli tak, to wymień je:

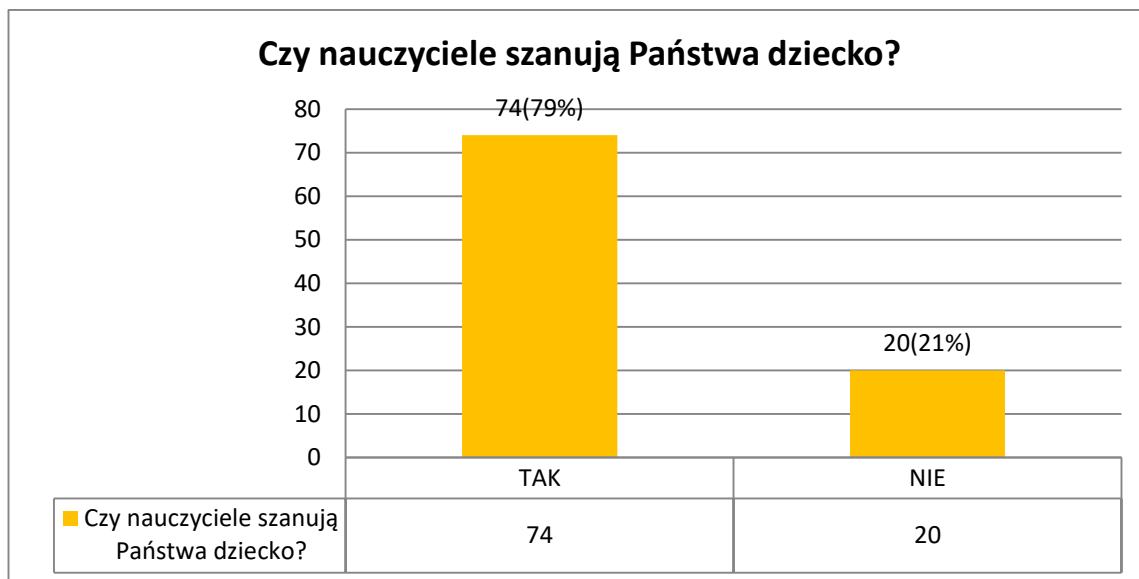
- zbieranie rzeczy na schronisko (2), - dyskoteki szkolne, - przynoszenie baterii i zakrętek oraz elektrośmieci (3), - pomoc dla chłopca, któremu spalił się dom (3), - zbieranie na bezdomne zwierzęta, - zbieranie na dzieci przebywające w szpitalu, - paczka dla kombatanta, - szczęśliwy numer, - zorganizowałem występ magiczny dla nauczycieli na Dzień Nauczyciela, - zorganizowanie gry na dzień św. Patryka, - włączanie się ogólnie w różnego rodzaju dni, np. Światowy Dzień Osób z Zespołem Downa, - bal gimnazjalny, - zbieranie ciast i słodyczy, pomoc ubogim i niepełnosprawnym, - zbiórka książek, - czytanie dzieciom w przedszkolu, - konkurs z okazji Dnia Czekolady, - Dzień Koloru, - dekoracje szkoły na różne imprezy i dni tematyczne.

Pytanie 11. (N) Czy wspierają Państwo inicjatywy uczniowskie podejmowane w klasie, a zwłaszcza te będące wynikiem działań samorządu uczniowskiego?

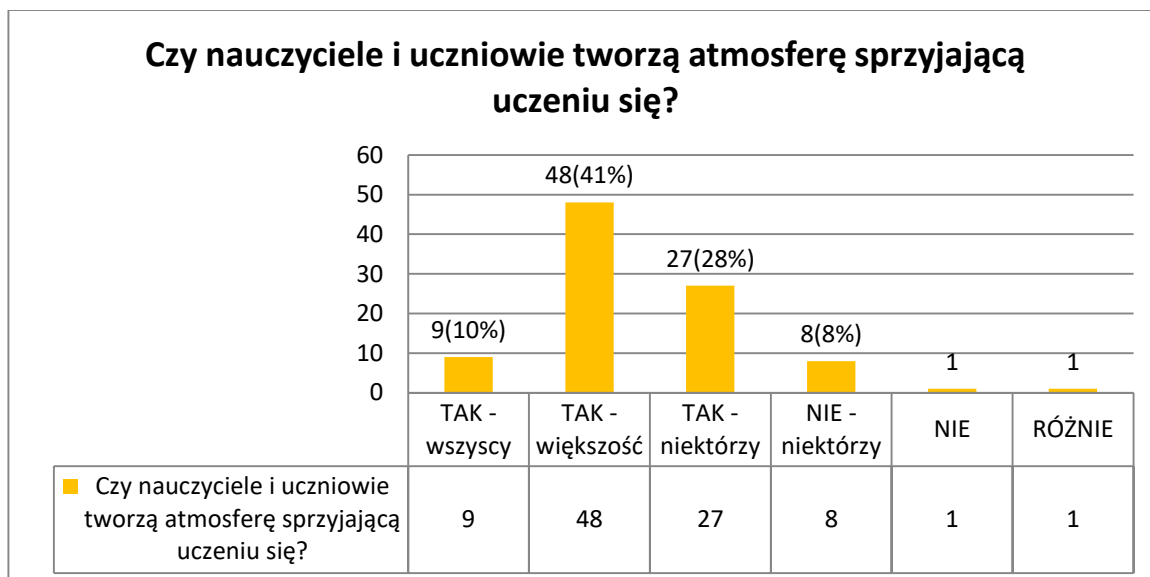

Pytania 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. **RODZICE ZAPYTANI:**

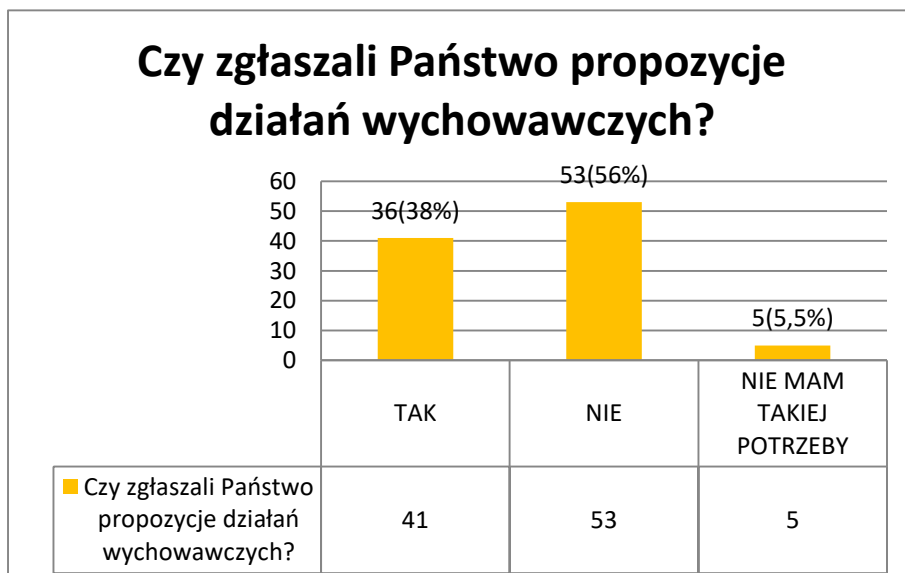
Czy nauczyciele szanują Państwa dziecko?

Czy nauczyciele i uczniowie tworzą atmosferę sprzyjającą uczeniu się?

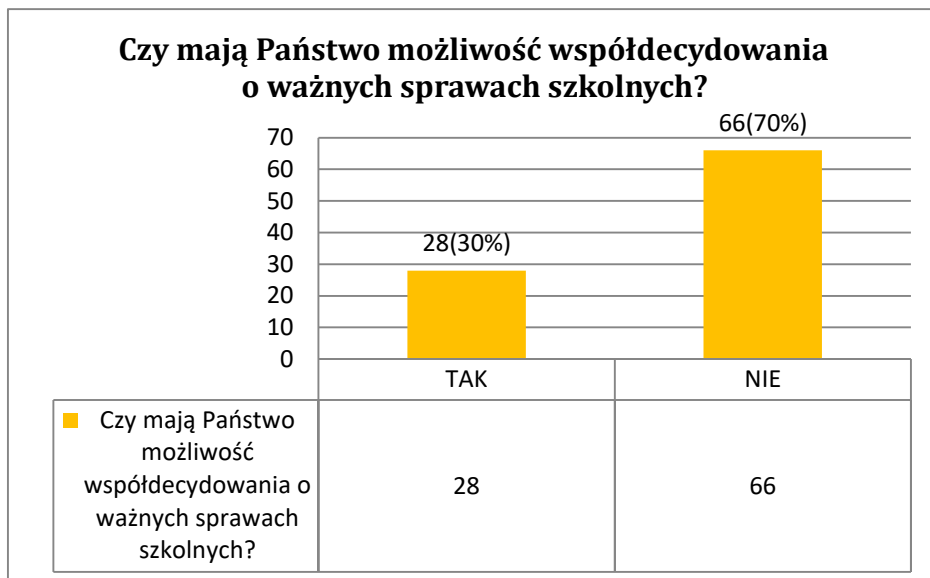
Czy zgłaszają Państwo propozycje dotyczące działań wychowawczych?

JEŚLI TAK, TO PROSZĘ PODAĆ PRZYKŁADY TYCH PROPOZYCJI –

- pogadanki z pedagogiem i psychologiem, pogadanki tematyczne w klasie, rozmowy z wychowawcą, warsztaty na temat tolerancji, zakaz używania telefonów podczas lekcji, propozycja wycieczek, wolontariatu, organizacja kół zainteresowań zgodnie z zainteresowaniami dzieci, możliwość korzystania z zajęć dodatkowych prowadzonych przez innego nauczyciela,

Czy mają Państwo możliwość współdecydowania o ważnych sprawach szkolnych?

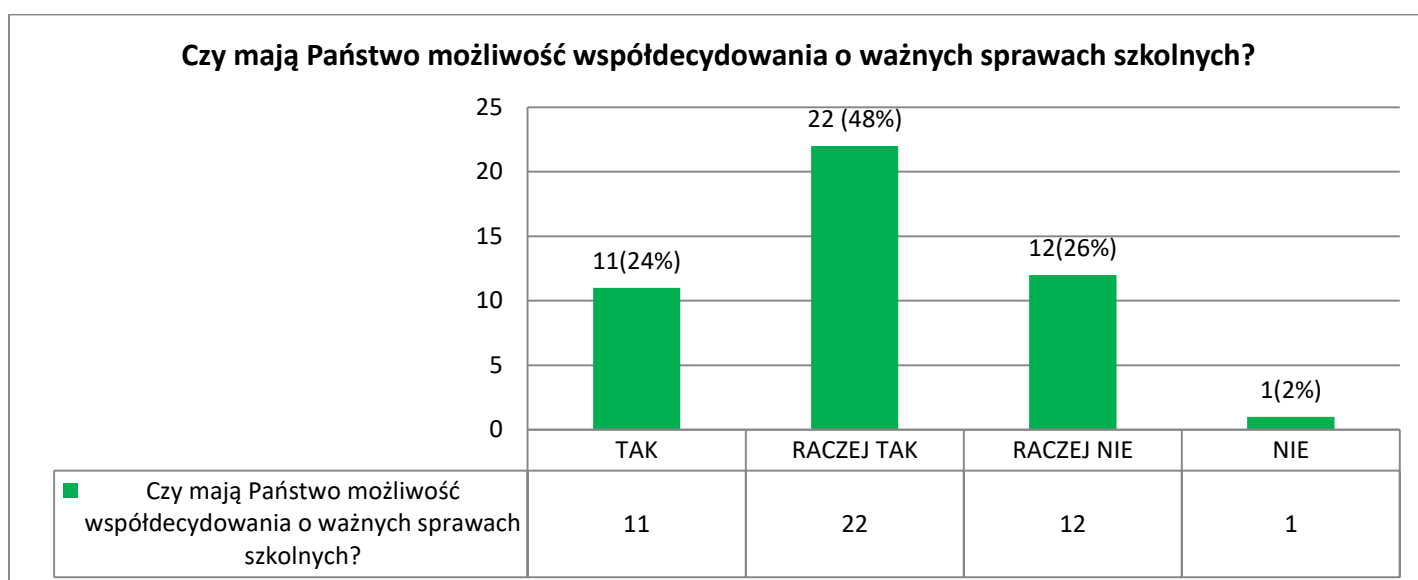
JEŚLI TAK, TO JAKIE DECYZJE PODEJMOWANE SĄ W SZKOLE Z PAŃSTWA UDZIAŁEM?

Najczęściej powtarzające się odpowiedzi:

- raczej nie kluczowe, tylko drugoplanowe,
 -decyzje dotyczące klasy , -wybór wycieczek klasowych , -w sprawie bezpieczeństwa, - brak potrzeby zgłaszania , - brak czasu w zaangażowanie się w sprawy szkoły, -w sprawie stołówki, -część rodziców uważa, że na ogół reguły rządzące życiem szkoły są po prostu komunikowane.

Pytanie 12. NAUCZYCIELE ZAPYTANI:

Czy ma Pani/Pan możliwość współdecydowania o ważnych sprawach szkolnych?

WNIOSKI:

1. Uzyskane w badaniu odpowiedzi dotyczące poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole wskazują na dużą zbieżność opinii uczniów i nauczycieli . Według tych respondentów, uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, przy czym najważniejsza w tym kontekście grupa badanych – uczniowie w 97% oceniło swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole jako co najmniej dostateczne, w tym większość - ok. **70% oceniła poczucie bezpieczeństwa na dobre i bardzo dobre. Natomiast rodzice oceniali poziom bezpieczeństwa swoich dzieci w naszej szkole znacznie niżej, bowiem na ocenę dostateczną i poniżej oceny dostatecznej (70%).**

2. Najczęstszym źródłem poczucia zagrożenia uczniów, według wszystkich kategorii badanych były różne formy agresji werbalnej: przezywanie, poniżanie, wyszydzanie (192 ucz.) jak również fotografowanie bez zgody i wstawianie zdjęć / nagrań do Internetu (140 ucz.). Należy również zwrócić uwagę, że duża grupa badanych uczniów spotkała się z agresją fizyczną : zaczepianiem, przepychaniem, bójkami (179 ucz.).

3. Dużym problemem dla szkoły może stać się stosowanie przez uczniów środków niedozwolonych, aż 40 uczniów (10%) twierdzi, że zdarzyło im się stosować niedozwolone środki (papierosy, alkohol, narkotyki),

a 130 uczniów (34%) widziało, że inni uczniowie takie środki stosowali – **głównie w toalecie, w szatni, na boisku szkolnym, a 39 uczniów (10,2%) twierdziło, że byli namawiani w szkole do stosowania używek.**

4. Uczniowie znają oraz przestrzegają zasad właściwego zachowania w szkole, co wynika również z opinii rodziców. Nie należy pomijać jednak faktu, iż 27% uczniów (87 osób) uważa, iż poziom przestrzegania w. w. zasad w szkole jest średnio zadowalający. Zdaniem większości nauczycieli uczniowie raczej przestrzegają zasad właściwego zachowania w szkole.

5. Większość uczniów (68%) zna swoje prawa i obowiązki, a głównym źródłem ich wiedzy są godziny wychowawcze i rozmowa z wychowawcą, ale aż 32% (122) ankietowanych uczniów deklaruje, że nie zna swoich praw i obowiązków. Uczniowie znający swoje prawa i obowiązki potrafią większość z nich wymienić.

6. Wszystkie grupy badanych w zasadzie znają i potrafią wymienić działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wpajanie społecznie oczekiwanych zachowań, ale tylko 56% rodziców (49) interesuje się działaniami wychowawczymi w szkole i chce mieć coś w tej kwestii do powiedzenia, **a 44% (45) badanych nie zgłasza żadnej propozycji.**

7. Zdecydowana większość rodziców uważa, że nie może współdecydować o ważnych sprawach szkolnych. Tylko 30% (28) uważa, że uczestniczy w podejmowaniu istotnych decyzji.

8. Uczniowie pozytywnie odbierają działania Samorządu Uczniowskiego, zauważając dużą rolę tej organizacji w życiu szkoły, **ale tylko połowa 51% uczniów (196) włącza się w akcje podejmowane przez SU lub Koło Wolontariusza, a 6,8% uczniów(26) to pomysłodawcy.**

9. Znaczna większość, bo około 80% badanych rodziców uważa, że nauczyciele szanują ich dzieci i tworzą atmosferę sprzyjającą uczeniu się.

10. Szkoła posiada spójny system dokumentów i procedur określający prawa i obowiązki oraz zapewniający ramy bezpieczeństwa.

REKOMENDACJE DO DALSZEJ PRACY PEDAGOGICZNEJ

1. Należy zwrócić większą niż dotychczas uwagę na omawianie praw i obowiązków ucznia na lekcjach wychowawczych i w czasie innych zajęć, należy upewnić się, czy uczniowie właściwie je rozumieją, a także czy odróżniają prawa od obowiązków.

2. Przeprowadzać rozmowy z uczniami na temat kulturalnego zachowania się wobec innych, wskazywać sposoby radzenia sobie z agresją. **Organizować warsztaty, spotkania i motywować uczniów do działania w celu zminimalizowania negatywnych zachowań.**

3. Nieustannie podkreślać, że przemoc słowna jest równie naganna, jak przemoc fizyczna i przypominać o konsekwencjach takich zachowań.

4. Informować o odpowiedzialności prawnej za rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji w Internecie, publikowanie materiałów bez zgody zainteresowanych, bardziej uczulać na kwestie związane z poszanowaniem prawa do zachowania prywatności w sieci.

5. Podczas zebrań należy przypominać rodzicom, o obowiązujących prawach i obowiązkach ucznia oraz o wymaganych przez szkołę zasadach zachowań społecznych. Jak również informować, że jedynie spójne działania szkoły i domu mogą odnieść pożądane skutki. Należy aktywizować rodziców do zaangażowania się w działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów w szkole.

6. Kontynuować monitoring i diagnozę w klasach - w szkole, stosując różne narzędzia badawcze.

7. Częściej kontrolować szatnię, toalety podczas dyżurów na przerwach.
8. Poszerzyć współpracę z instytucjami wspierającymi szkołę w celu dokładniejszego rozpoznania sytuacji związanych z używaniem przez uczniów środków niedozwolonych.
9. Należy wzmocnić przepływ informacji na linii szkoła – dom, szczególnie w kwestii podejmowanych przez pedagogów i psychologów szkolnych działań wychowawczych i profilaktycznych prowadzących do eliminowania zagrożeń. Relacja z podejmowania takich działań powinna być przedstawiana rodzicom podczas zebrań, również w celu zwiększenia ich zaangażowania w proces wychowawczy młodzieży.
10. Poszerzyć ofertę działań wychowawczych, **dzięki którym uczniowie staną się inicjatorami projektów na terenie klasy, szkoły i środowiska lokalnego.**